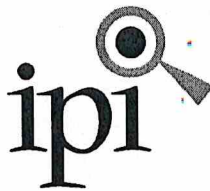

ИНСТИТУТ ЗА ПЕДАГОШКА ИСТРАЖИВАЊА
Добрињска 11/III – 11001 Београд – Србија

INSTITUTE FOR EDUCATIONAL RESEARCH
Serbia – 11001 Belgrade – Dobrinjska 11/III

Број: 649

Београд, 16. септембар 2025. године

На основу члана 27. Статута Института за педагошка истраживања (број: 267 од 11. јула 2022. године) и члана 3. Пословника о раду Управног одбора Института за педагошка истраживања (број 184/1 од 23. марта 2023. године), на IV седници у 2025. години, одржаној 16. септембра 2025. године Управни одбор Института за педагошка истраживања једногласно доноси

ОДЛУКУ

О

УСВАЈАЊУ

ПРАВИЛНИКА О ЕТИЧНОСТИ У НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОМ РАДУ ИНСТИТУТА ЗА ПЕДАГОШКА ИСТРАЖИВАЊА

1. УСВАЈА СЕ Правилник о етичности у научноистраживачком раду Института за педагошка истраживања.

Образложење

Усваја се о етичности у научноистраживачком раду Института за педагошка истраживања.

Одредбом члана 3. став 1. Пословника о раду Управног одбора Института за педагошка истраживања (број 184/1 од 23. марта 2023. године), прописано је да Управни одбор одлучује о питањима из свог делокруга на седницама које су по правилу јавне.

Одредбом члана 27. став 8. Статута Института за педагошка истраживања (број: 267 од 11. јула 2022. године), прописано је да Управни одбор врши друге послове, у складу са законом и Статутом.

Сагласно наведеном, одлучено је као у диспозитиву.

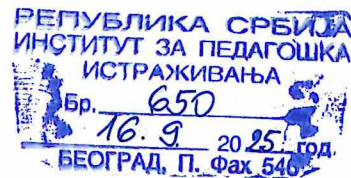

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА

Ружица Станковић

Digitally signed by Ружица
Станковић
Date: 2025.09.16 13:19:57 +02'00'

проф. др Ружица Станковић, с.р.

ИНСТИТУТ ЗА ПЕДАГОШКА ИСТРАЖИВАЊА
Добрињска 11/III – 11001 Београд – Србија

INSTITUTE FOR EDUCATIONAL RESEARCH
Serbia – 11001 Belgrade – Dobrinjska 11/III

**ПРАВИЛНИК О ЕТИЧНОСТИ
У НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОМ РАДУ ИНСТИТУТА
ЗА ПЕДАГОШКА ИСТРАЖИВАЊА**

Београд, септембар 2025. године

На основу члана 27. Статута Института за педагошка истраживања (број: 267 од 11. јула 2022. године), Правилника о етичности у научноистраживачком раду Института за педагошка истраживања (број 236 од 10. 6. 2022. године) и члана 3. Пословника о раду Управног одбора Института за педагошка истраживања (број 184/1 од 23. марта 2023. године), Управни одбор Института за педагошка истраживања на IV седници одржаној дана 16. септембра 2025. године доноси

ПРАВИЛНИК О ЕТИЧНОСТИ У НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОМ РАДУ ИНСТИТУТА ЗА ПЕДАГОШКА ИСТРАЖИВАЊА

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилником о етичности у научноистраживачком раду Института за педагошка истраживања (у даљем тексту: Правилник) утврђује се опште етичко начело и вредности у научноистраживачком раду, очување достојанства научноистраживачке делатности, као и заштита вредности знања и подизања свести о одговорности свих запослених у Институту за педагошка истраживања (у даљем тексту: Институт).

Одредбе Правилника обавезне су за запослене у Институту и за сва лица која учествују у његовом раду (лица на обављању стручне праксе, стипендисти Министарства, волонтери).

Сви термини којима су у овом Правилнику, означени положаји, професије, односно занимања и звања, изражени су у граматичком мушком роду, а подразумевају природни мушки и женски род лица на која се односе.

II ЕТИЧКА ДЕКЛАРАЦИЈА

Члан 2.

Овим Правилником одређује се и дефинише етичност као скуп позитивних начела којима се уређује нормирање људских и професионалних односа запослених у Институту како њихових међусобних односа, тако и односа према матичној установи, другим појединцима и установама у систему научноистраживачке делатности, али и шире друштвене заједнице.

Етичко обликовање научних истраживања и професионалне праксе припада индивидуалној одговорности истраживача. Морално понашање у научноистраживачком раду не зависи искључиво од познавања етичких норми и начела, већ од усвојених личних ставова и њиховог константног преиспитивања.

Истраживачи у својим истраживањима треба да буду вођени идејом слободе истраживања, треба да изражавају своје право на критику и испитивање друштвених вредности и структура, а све у сврху трагања за истином и стицања знања која ће допринети развоју целокупне друштвене заједнице. Стога, истраживачи треба да делују тако да поштују различита морална правила и етичке кодексе независно којој друштвеној групи припадају (породица, религијске и друге друштвене заједнице, институционалне или професионалне организације и др.).

Запослени у Институту дужни су да се у свом раду, као и у сарадњи са колегама, придржавају свих уговорених, научних, стручних и других обавеза. Такође, запослени треба да се понашају према научној установи одговорно, поштено и савесно.

III ЕТИЧКЕ СМЕРНИЦЕ

Члан 3.

Овај Правилник промовише важност етичких начела и вредности у научноистраживачкој делатности, наглашавајући да се Правилником не ограничавају људске, интелектуалне и академске слободе, већ се акценат ставља на остваривање права у складу са одговорношћу у научноистраживачком раду и академским обавезама. Основна начела – дефинисана Уставом Републике Србије – која представљају полазиште сваког рада и деловања у Институту су следећа:

- једнакост свих грађана пред законом
- забрана дискриминације
- неприкосновеност људског живота и достојанства
- аутономија научних установа
- слобода научног и уметничког стварања
- развијање и подстицање толеранције.

Запослени у Институту дужни су да поштују и штите лични и професионални интегритет својих колега и сарадника и да се односе према њима цивилизовано, односно да се понашају у складу са начелима једнакости и праведности, што подразумева искључивање сваког вида дискриминације, искоришћавања или узнемиравања, заснованих на расној или етничкој припадности, политичким или верским уверењима, академском статусу, доби или полу.

Запослени у Институту не смеју да злоупотребљавају свој ауторитет и да допусте да лични интереси, као и непримерено понашање и говор доведу до стварања непријатељског радног окружења и нарушавања међуљудских односа.

Запослени у Институту су дужни да се одговорно, професионално и етички беспрекорно односе према научном раду и деловању.

IV ПРАКСА ОДГОВОРНОГ ПУБЛИКОВАЊА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИХ РЕЗУЛТАТА

Члан 4.

Публиковање научноистраживачких резултата представља завршну фазу научноистраживачког процеса и последично носи највећу одговорност истраживача (аутора).

Истраживачи су дужни да осигурају да њихова публикација буде заснована на принципу поштења, да буде јасна, тачна, комплетна.

У јавним наступима од запослених у Институту се очекује да се понашају одговорно и савесно и да не нарушавају углед Института, те да не доводе јавност у заблуду представљањем својих личних ставова као званичних ставова Института.

Члан 5.

Рационалност и поузданост

Истраживање, чији се резултати саопштавају у форми публикације, мора да буде организовано и спроведено уз примену етичких начела и на одговоран начин, уз поштовање релевантне законске регулативе.

Истраживачи треба да настоје да истраживање буде рационално и пажљиво реализовано узимајући у обзир сва постојећа ограничења.

Истраживачи сnose колективну одговорност за свој заједнички рад и за садржај својих заједничких публикација. Истраживачи морају пажљиво да проверавају своја истраживања у свим фазама тог процеса, како би осигурали да коришћене методе и налази истраживања буду прецизно саопштени.

Члан 6.

Принцип поштења

Истраживачи морају да представе резултате својих истраживања уважавајући принцип поштења, односно без измишљања (фабрикације), намерног подешавања и тенденциозног тумачења рада и резултата тог рада.

Сматра се да је измишљање свако намерно представљање, ширење и објављивање наводних научноистраживачких резултата, упркос знању о томе да научни рад и/или научно истраживање, на које се аутор позива, није ни било спроведено, тј. реализовано.

У научноистраживачком раду истраживачи треба да настоје да методе које су користили у истраживању, као и закључке до којих су дошли, представе и опишу што јасније, тј. недвосмислено. Истраживачи би требало да се држе смерница истраживања које могу да се примене. Извештаји истраживања морају да буду комплетни и не смеју изоставити резултате који могу бити у контрадикторности са одређеном хипотезом аутора или наручиоца пројекта/истраживања.

Наручиоци пројекта/истраживања које реализују истраживачи из Института не смеју да ограниче или контролишу објављивање резултата истраживања који не иду у прилог наручиоцу. Институт би требало да избегава такве уговоре који ограничавају или контролишу објављивање резултата, осим када је реч о резултатима које је надлежни државни орган означио као поверљиве.

Члан 7.

Принцип балансираности

Нови налази у истраживањима треба да буду приказани у контексту ранијих истраживања. Рад других аутора из области истраживања мора коректно да буде представљен. Преглед литературе и синтеза постојећих истраживања о теми морају бити комплетни, балансирани и морају да садрже налазе других аутора, без обзира да ли ти налази подржавају хипотезе или интерпретације које предлаже истраживач/аутор.

Ограничења истраживања морају јасно да се назначе у раду.

Члан 8.

Принцип оригиналности

Рад (публикација) који је уредник прихватио треба да буде оригиналан и да није већ објављен, или да тај исти рад није преведен на страни језик па поново публикован. Научноистраживачки рад не сме да се доставља већем броју научних и стручних часописа.

Аутори морају да се придржавају закона и осталих конвенција у области заштите ауторских права. Материјали заштићени ауторским правима (нпр. табеле, слике или цитати) могу да се репродукују само уз одговарајућу сагласност или навођење.

Радови других аутора, али и самог аутора научне публикације, морају на прописан начин да се наведу као референце.

Подаци, текст, табеле и идеје других аутора морају на прописан начин да се наводе и аутори не смеју да их присвајају и да их представљају као своје. Оригинални делови текста који су преузети од других аутора морају на одговарајући начин да се цитирају (коришћењем знака навода).

Истраживачи су у обавези да обавесте уреднике публикација уколико су резултати истраживања већ објављени, или ако су различити извештаји и различите анализе урађене на истим подацима већ послати на разматрање ради објављивања у другим публикацијама.

Више различитих публикација које настају као резултат једног истраживачког пројекта морају јасно да буду идентификоване, а примарна публикација мора бити на прописан начин референцирана. Преводи и друге адаптације за различите циљне популације читалаца морају јасно да се назначе и оригиналан извор мора да буде наведен као референца.

Члан 9.

Принцип транспарентности

Сви извори финансирања истраживања, укључујући директну и индиректну помоћ, као и друге видове помоћи, морају недвосмислено да буду назначени у публикацијама.

Аутори морају јасно да назначе улогу финансијера, донатора или спонзора (ако их има) у самом процесу истраживања, извођења, анализирања, интерпретације и извештавања.

Аутори имају обавезу да обелодане сваки економски или други интерес или везе које на било који начин могу утицати на интерпретацију резултата њихових истраживања и за које уредници, рецензенти и читаоци треба да знају.

Члан 10.

Принцип ауторства

У складу са овим Правилником, поштовање ауторства и коауторства подразумева следеће:

- ауторство и коауторство на научном раду треба да буде јасан одраз доприноса појединца који је аутор или коаутор у развијању идеје, концепције, методологије и плана истраживања, у прикупљању, обради и интерпретацији података,

у писању или обликовању или критичкој ревизији научног рада или у неком од наведених елемената;

- одговорност за коректно именовање ауторства или коауторства на раду је на самим ауторима;
- аутори треба да осигурају да само појединци који испуњавају критеријум ауторства (да су дали мерљив допринос раду) буду и именовани као аутори, односно коаутори рада.

Управна функција у Институту није основа за присвајање ауторства.

Свако учествовање у истраживању особа које нису потписане као аутори, односно коаутори, тј. које нису обухваћене наведеним дефиницијама, потребно је обелоданити на одговарајући начин, приликом објављивања научних и истраживачких радова.

Није дозвољено обелодањивати имена и приписивати заслуге за истраживање особама које нису заиста биле ангазоване током реализације истраживања.

Сви (ко)аутори се позивају да дају сагласност да буду наведени као аутори научног рада и неопходно је да одобре послату и прихваћену верзију рада припремљеног за објављивање.

Аутор чији је контакт наведен у раду треба да одржава контакт са уредништвом научне публикације и да информисе остале коауторе, као и да их укључује у расправе и дискусије које су значајне за саму публикацију, тј. научни рад (нпр. извештаји рецензената).

V ЕТИЧКА ПРАВИЛА У НАУЧНОМ РАДУ

Члан 11.

Добра пракса коришћења података – доступност и приступ

- Сви примарни и секундарни подаци треба да се чувају на сигурном месту у приступачном облику.
- Оригинални научни или научноистраживачки подаци, као и попуњен Формулар за оцену етичности научног истраживања треба да буду документовани и архивирани у периоду од 10 година.
- Истраживачке податке треба ставити на располагање колегама који желе да понове студију или да их упореде са својим налазима.
- Слобода кретања научника, право на добровољну сарадњу са другим научницима, слобода изражавања и комуникације треба да буду загарантоване.

Члан 12.

Одговарајуће истраживачке процедуре

- Сва истраживања треба да буду осмишљена и пажљиво спроведена; немар, журбу и непажњу треба избегавати да би се спречиле грешке.
- Истраживачи би морали да испуне оно што су навели у предлогу пројекта, у вези с процедурама којима се обезбеђује етичност.
- Истраживачи морају настојати да умање штетне утицаје на животну средину и треба да буду свесни потребе за одрживим управљањем ресурсима, што подразумева ефикасно коришћење ресурса, као и минимизацију отпада.
- Корисници и/или спонзори треба да буду упозорени на етичке и правне обавезе истраживача, као и на могуће рестрикције које ове обавезе могу произвести.
- Корисници и/или спонзори морали би да буду свесни виталног значаја објављивања резултата истраживања.
- Тајност података или налаза треба поштовати и заштитити.
- Адекватна новчана надокнада мора бити дата и спонзору у случају добијања награде или кофинансирања истраживачког тима.
- Уколико се истраживање спроводи у склопу докторске дисертације и истраживач поседује сагласност факултетске етичке комисије, обраћање Комисији за оцену етичности у научноистраживачком раду Института за педагошка истраживања (у даљем тексту: Комисија) није неопходно.

Члан 13.

Одговорност у истраживачким поступцима

Свим истраживачким субјектима, било да су они људи, животиње, културни, биолошки, еколошки или физички објекти, треба руковати брижљиво и са поштовањем.

Здравље, безбедност или добробит заједнице, односно сарадника и других чинилаца повезаних са истраживањима не треба да буду угрожени.

Осетљивост везану за старост, пол, културу, религију, етничко порекло, друштвену класу, расу, старост, здравствено стање, односно инавлидитет, брачни статус, сексуално опредељење, политичко или друго уверење, имовинско стање, чланство у политичким организацијама, синдикатима или неко друго лично својство истраживачких субјеката треба евидентирати у материјалу који ће бити достављен Комисији.

Протоколе истраживања не треба нарушавати. Ово подразумева добровољни пристанак испитаника да учествују у испитивању, чување личних података у највећој могућој тајности, избегавање коришћења добијених информација ван сврхе истраживања.

VI ДЕФИНИЦИЈА ПЛАГИЈАТА

Члан 14.

Свака оригинална креација може бити предмет плагијата. Иако се обично плагијати доводе у везу са текстом, предмет плагијата могу бити и подаци, идеје, слике и остале креативне творевине.

Плагијату припадају сви случајеви у којима је недвосмислено потврђено дошло до:

- неауторизованог копирања података или закључака другог аутора;
- поновног слања целокупног рада у сврху објављивања под именом другог аутора или поновног објављивања превођењем рада на други језик, осим када је рад претходно публикован на тзв. „малом језику” што мора јасно бити назначено у раду;
- коришћење слика, дијаграма, фотографија креираних од стране других особа, без навођења извора.

Наведене категорије плагијата су недозвољене и подлежу адекватним санкцијама од стране надлежних органа.

VII ПОВРЕДА ПРАВИЛНИКА

Члан 15.

У складу са овим Правилником повреда Правилника је:

- кривотворење (фалсификовање) научноистраживачких достигнућа;
- кривотворење и преузимање радова других аутора, без њиховог знања или одобрења;
- онемогућавање рада других научних радника и истраживача или намерно прикривање, отуђивање, оштећивање или уништавање материјала, опреме или података у власништву Института;
- сваки облик потврђеног плагирања радова и идеја;
- сувишно, тј. двоструко или вишеструко публиковање истог изворног научноистраживачког резултата;
- истовремено слање рукописа научних радова на рецензију или за објављивање у више научних часописа;
- неистинито обавештавање о стању сопствених радова (на пример, рад је прихваћен за објављивање, иако то није истина);
- злоупотреба ауторства, што подразумева следеће:
 - 1) поклоњено ауторство – незаслужено ауторство, неиспуњени услови ауторства;
 - 2) подметање ауторства – дописивање особе без њеног знања или пристанка да буде аутор;
 - 3) ускраћено ауторство – искључивање особе која испуњава услове за ауторство са листе аутора.

VIII РАД КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ ЕТИЧНОСТИ У НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОМ РАДУ И ОДРЕЂИВАЊЕ САНКЦИЈА

Члан 16.

Конституисање и надлежности Комисије

Научно веће Института формира трочлану Комисију, коју чине истраживачи у научном звању.

Мандат чланова Комисије траје 2 (две) године.

Члан Комисије може бити замењен, пре истека мандата, новим чланом кога изабере Научно веће Института, на сопствени захтев или уколико радом члана Комисије није задовољан надлежни орган Института. Комисија има председника који се бира јавним гласањем из реда чланова Комисије, већином гласова чланова Комисије.

По истеку мандата Комисије, бира се састав нове Комисије. У саставу нове Комисије остаје један од чланова постојеће Комисије, на предлог Комисије, како би се обезбедио континуитет у раду. Прву седницу на којој се верификују мандати чланова и конституише Комисија заказује директор Института.

Задатак Комисије је да:

- донесе Пословник о раду којим ближе уређује поступак и начин одлучивања у случају нарушавања правила добре научне праксе утврђене овим Правилником;
- даје мишљење на захтев Научног већа, директора Института и истраживача приликом покретања појединих истраживања, или разматрања резултата истраживања о примени начела оригиналности, поштења, транспарентности, заштите интелектуалне својине;
- утврди начин на који се штите права трећих лица учесника у истраживањима која се односе на поштовање принципа добровољности и заштиту података о личности;
- издаје потврду о оригиналности истраживања или резултата истраживања на захтев Научног већа или истраживача;
- разматра притужбе, пише извештај и доставља га Научном већу и директору Института о повреди правила добре научне праксе или правила која могу бити и шира од опсега обухваћених овим Правилником.

Члан 17.

Одређивање санкција

На основу сваке приспеле притужбе спроводе се следеће радње:

- Комисија издаје, по пријему информације, писмену потврду особи која је захтев предала уз обезбеђивање дискреције подносиоцу;
- Комисија разматра пријаву и одлучује да ли притужба испуњава неки услов из члана 5 овог Правилника и у том случају започиње рад, или одбацује притужбу уколико је неоснована;
- Комисија одлучује о потреби ангажовања два привремена додатна члана који су компетентни за научну област из које је рад на који је дата притужба;
- Комисија пише извештај у вези са поднетом притужбом и доставља га Научном већу осим у случају да се притужба одбаци;
- Научно веће разматра извештај и доноси одлуку тајним гласањем.

Уколико Научно веће потврди да је дошло до повреде Правилника о етичности у научноистраживачком раду у Институту, могу се изрећи следеће мере санкције:

- усмена опомена;
- писани укор;
- прослеђивање предмета Одбору за научни интегритет формираног од стране надлежног Министарства, уз приложене доказе и документацију којима се поткрепљују чињенице.

У случају да се установи да је притужба у основи била злонамерна и да је њен циљ био да се дискредитује други истраживач, може се спровести исти поступак против особе која је поднела пријаву.

Члан 18.

Подношење жалбе на одлуку комисије

Истраживач, подносилац захтева има право да се жали на одлуку Комисије у року од 7 (седам) радних дана од дана пријема мишљења Комисије.

На одлуку Комисије упућује се жалба самој Комисији.

Уколико је ова жалба одбијена, нова жалба се може поднети Научном већу које у том случају одлуку разматра и може да: жалбу одбије, одлуку врати на одлучивање Комисији или да одлуку преиначи.

Чланови Научног већа који су чланови Комисије не могу одлучивати о жалби на одлуку Комисије.

IX ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 19.

Измене и допуне овог Правилника доносе се на исти начин као и овај правилник.

Члан 20.

Ступањем на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о етичности у научноистраживачком раду Института за педагошка истраживања број 236 од 10. јуна 2022. године.

Члан 21.

Овај Правилник ступа на снагу и примењује се даном доношења, односно од 16. септембра 2025. године.

У Београду,

16. септембра 2025. године.

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА

Ружица Станковић

проф. др Ружица Станковић, с.р.

Digitally signed by Ружица
Станковић
Date: 2025.09.16 13:28:15 +02'00'

Прилог:

- Формулар за оцену етичности научног истраживања

ФОРМУЛАР ЗА ОЦЕНУ ЕТИЧНОСТИ НАУЧНОГ ИСТРАЖИВАЊА

**КОМИСИЈА ЗА ОЦЕНУ ЕТИЧНОСТИ У НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОМ РАДУ
ИНСТИТУТ ЗА ПЕДАГОШКА ИСТРАЖИВАЊА, БЕОГРАД**

Део 1: Опште информације о истраживању/пројекту

1. Назив истраживања/пројекта:

2. Назив истраживања/пројекта на енглеском (ако је релевантно):

3. На ком језику Вам је потребна сагласност (подвуците одговор)?

- а. на српском језику
- б. на енглеском језику
- в. на оба језика

4. Главни истраживач/руководилац пројекта (име, презиме, афилијација):

5. Истраживачки тим (име, презиме, афилијација):

1.

2.

6. Пријаву подноси (име и презиме истраживача који подноси пријаву):

7. Мејл истраживача који подноси пријаву (лични):

Део 1: Опште информације о истраживању/пројекту

8. Звање истраживача који подноси пријаву:

9. Временски период за извођење истраживања (месеци, године):

10. Истраживање/пројекат финансира (наведите назив институције/организације и регистрациони број истраживања/пројеката уколико је финансирање потврђено):

11. Врста истраживања (подвуците одговор):

- а. оригинално
- б. поновљено
- в. секундарна анализа података

12. Тип етичке сагласности (подвуците одговор):

- а. прва сагласност
- б. поновљена/модификована сагласност¹

Уколико сте на ово питање изабрали одговор Б, молимо Вас да наведете стари евиденциони број: _____ .

13. Да ли је за ово истраживање (пројекат) већ добијена сагласност од неке друге (екстерне) комисије за оцену етичности у научноистраживачком раду? Подвуците одговор и образложите га ако је потребно.

☐ ДА ☐ НЕ

Уколико је одговор на ово питање ДА, наведите назив институције.

¹Уколико дође до промене у циљевима, процедури и/или методологији реализовања истраживања, потребно је поново тражити сагласност од Етичке комисије.

Део 2: Циљ и методологија истраживања/пројекта

1. Наведите циљ истраживања/пројекта и главна истраживачка питања.

2. Наведите методе/технике истраживања.

3. Инструменти који ће бити коришћени су (подвуците одговор):

- а. оригинални
- б. преведни
- в. комбиновано (оригинални и преведени).

4. Уколико су инструменти преведени, да ли је потребна сагласност (дозвола) за коришћење инструмената (подвуците одговор)?

☐ ДА ☐ НЕ

Ако је одговор на ово питање ДА, приложите сагласност (дозволу) у делу 7.

Део 3: Информације о испитаницима

1. Максималан број испитаника (приближно):

2. Групе испитаника (подвуците све што се односи на Ваше истраживање, односно на Ваш пројекат):

- ☐ Рани/јаслени узраст (0–3 године)
- ☐ Вртићки узраст (4–6 година)
- ☐ Основношколски узраст (7–14)
- ☐ Адолесценти узраста од 14 до 16 година
- ☐ Адолесценти узраста од 16 до 18 година
- ☐ Студенти
- ☐ Одрасли, општа популација
- ☐ Без испитаника

3. Ако постоје, наведите који су критеријуми за искључивање испитаника (нпр. узраст, пол, физичке карактеристике, менталне карактеристике, здравствена ограничења).

4. Да ли ће испитаници примити неку врсту компензације² за учествовање у истраживању (пројекту)? Подвуците одговор и образложите га ако је потребно.

☐ ДА ☐ НЕ

Уколико је одговор на ово питање ДА, молимо Вас да наведете коју врсту компензације ће испитаници примити.

5. Ако су испитаници деца и адолесценти млађи од 18 година, наведите од кога је предвиђено да се обезбеди писана сагласност. Текст сагласности ОБАВЕЗНО приложити у делу 7.

² На пример, новчана надокнада, књиге, семинар и др.

Део 3: Информације о испитаницима

6. Да ли се истраживање спроводи над вулнерабилном групом, односно над субјектима који не могу да дају валидну сагласност (на пример, особе које имају неку врсту менталних поремећаја, особе које живе у специјалним институцијама, особе оболеле од болести зависности итд.)? Подвуците одговор и образложите га ако је потребно.

☐ ДА ☐ НЕ

Ако је одговор на ово питање ДА, наведите којој групи испитаници припадају.

7. Ако испитаници припадају вулнерабилној групи, наведите од кога је предвиђено да се обезбеди писана сагласност. Текст сагласности ОБАВЕЗНО приложити у делу 7.

Део 4: Процес прикупљања података

1. Који од наведених модалитета прикупљања података ћете користити (подвуците одговор)?

- ☐ Уживо (интервју, фокус групе/упитници папир-оловка)
- ☐ Онлајн (нпр. онлајн упитници, Zoom интервјуи)
- ☐ Оба модалитета

2. Колико ће трајати ангажман испитаника у истраживању/пројекту (нпр. један школски час)?

3. Ако је истраживање лонгитудинално, односно ако има више временских тачака у којима се спроводи, наведите у минутима по тачкама колико ће трајати ангажман испитаника.

4. Да ли истраживање захтева да се подаци о испитаницима прикупљају и од трећих лица која нису непосредна циљна група истраживања (нпр. независни посматрачи, брачни партнери, наставници, социјални радници у предузећима, здравствени радници, васпитачи у предшколским установама, чланови породице и сл.)? Подвуците одговор.

- ☐ ДА ☐ НЕ

Ако је одговор на ово питање ДА, означите од ког трећег лица ће бити прикупљани подаци:

- ☐ родитељи/члан породице
- ☐ вршњаци
- ☐ брачни (партнер)
- ☐ експерти
- ☐ наставник/социјални радник/васпитач/здравствени радник.

5. Да ли је истраживањем предвиђено да податке о испитаницима прикупљају и спољни сарадници, који нису чланови истраживачког тима (на пример, студенти)? Подвуците одговор и образложите га ако је потребно.

- ☐ ДА ☐ НЕ

Ако је одговор на ово питање ДА, наведите ко ће бити спољни сарадници.

Део 4: Процес прикупљања података

6. Да ли је неопходно да субјекти учествују у истраживању без сопственог знања/сагласности на почетку истраживања (нпр. неинтрузивно посматрање људи)? Подвуците одговор.

☐ ДА ☐ НЕ

7. Ако је одговор на претходно питање ДА, да ли је предвиђен разговор/интервју са испитаницима након истраживања (разјашњење) којим ће се обезбедити да се пониште или умање евентуалне негативне последице истраживања? Подвуците одговор.

☐ ДА ☐ НЕ

Ако је одговор на ово питање ДА, **ОБАВЕЗНО** приложите текст разјашњења у делу 7. Ако има више инструмената, упакујте их у rar или zip формат.

8. Да ли је током истраживања предвиђена дискусија или ће испитаници одговарати на питања која могу да представљају осетљиве теме (нпр. проблеми у понашању, трауматско искуство, злоупотреба супстанци, етнички или међурелигијски односи и други типови осетљивих истраживачких тема, у складу са Вашом облашћу истраживања)? Подвуците одговор.

☐ ДА ☐ НЕ

9. Ако је одговор на претходно питање ДА, да ли је предвиђен разговор/интервју са испитаницима након истраживања (разјашњење) којим ће се обезбедити да се пониште или умање евентуалне негативне последице истраживања? Подвуците одговор.

☐ ДА ☐ НЕ

Ако је одговор на ово питање ДА, **ОБАВЕЗНО** приложите текст разјашњења у делу 7. Ако има више инструмената, упакујте их у rar или zip формат.

10. Да ли истраживање захтева аудио или видео снимање испитаника? Подвуците одговор.

☐ ДА ☐ НЕ

11. Ако је одговор на претходно питање ДА, да ли је предвиђено да се обезбеди сагласност испитаника за снимање њихових одговора? Подвуците одговор.

☐ ДА ☐ НЕ

Ако је одговор на ово питање ДА, **ОБАВЕЗНО** приложите текст сагласности у делу 7.

Део 4: Процес прикупљања података

12. Да ли је планирано да се подаци прикупљају путем видео-снимања на узорку деце и адолесцената млађих од 18 година? Подвуците одговор.

☐ ДА ☐ НЕ

13. Уколико је одговор на претходно питање ДА, да ли је предвиђено да се обезбеди писана сагласност родитеља да ће деца бити снимана? Подвуците одговор.

☐ ДА ☐ НЕ

Ако је одговор на ваше питање ДА, **ОБАВЕЗНО** приложите текст сагласности у делу 7.

Део 5: Секундарна анализа података

1. Назив базе/а:

2. У чијем је власништву база?

3. Да ли су подаци из база/е у јавном власништву?

☐ ДА ☐ НЕ

4. Ако је одговор на претходно питање НЕ, да ли имате дозволу за коришћење?

☐ ДА ☐ НЕ

Ако је одговор на ово питање ДА, **ОБАВЕЗНО** приложите дозволу у делу 7.

Део 6: Чување и сигурност података

Сагласно одредбама Правилника о етичности у научноистраживачком раду Института за педагошка истраживања – члан 4, став 1 (4.1), оригинални научни или научноистраживачки подаци треба да буду документовани и архивирани у одређеном периоду (најмање 5 година, а пожељно је 10 година).

1. Колико дуго планирате да чувате прикупљене податке (и евентуално снимке) истраживања?

2. Наведите како ћете чувати податке.

3. Наведите у складу са којом законском регулативом ће бити чувани подаци (нпр. у складу са Општом уредбом о заштити података Европске Уније – GDPR).

4. Да ли ће подаци бити коришћени искључиво у научноистраживачке сврхе? Подвуците одговор и образложите га ако је потребно.

☐ ДА ☐ НЕ

Ако је одговор на ово питање НЕ, молимо Вас да образложите.

4. Током дисеминације резултата подаци ће бити коришћени (означите све што се односи на истраживање/пројекат):

- ☐ групно
- ☐ индивидуално, за давање препорука и доношење одлука о појединцу
- ☐ индивидуално, за давање повратне информације испитаницима
- ☐ нешто друго: _____.

5. Да ли ће подаци бити депоновани у неки од репозиторијума (нпр. OSF, arXiv)? Подвуците одговор и образложите га ако је потребно.

☐ ДА ☐ НЕ

Ако је одговор на ово питање ДА, наведите назив репозиторијума.

Део 6: Чување и сигурност података

6. Да ли је истраживање тако организовано да се од испитаника тражи да дају своје личне податке, односно да открију свој идентитет, укључујући и аудио и видео снимке (нпр. због поновљених мерења или контроле теренског рада)?

☐ ДА ☐ НЕ

Ако је одговор на ово питање ДА, наведите следеће (сажето).

а. Разлог због којег подаци не могу да буду анонимни или чувани под шифром (псеудонимни).

б. На који начин ће бити обезбеђена заштита личних података испитаника?

в. Ко ће имати приступ подацима?

7. Ако планирате онлајн истраживање, које платформе ћете користити?

а. за онлајн фокус групе/ интервјуе

б. за онлајн упитнике

8. На који начин је обезбеђена заштита личних података испитаника у онлајн истраживањима?

а. онлајн фокус групе/интервјуи

(Потребно је да проверите Изјаве о приватности и/или Условe коришћења за дате онлајн платформе о начину заштите података и спроведете одговарајуће кораке за заштиту података. Морате да обавестите испитанике да желите да снимате интервју и на који ћете начин да то урадите, као и да обезбедите њихову сагласност. Ако спроводите телефонске интервјуе у приватном окружењу, водите рачуна о потенцијалним ризицима који се односе на поверљивост и осигурајте поступке кроз које можете да смањите ове ризике)

б. онлајн упитници

(Потребно је да проверите Изјаве о приватности и/или Условe коришћења за дате онлајн платформе о начину заштите података и спроведете одговарајуће кораке за заштиту података)

Део 7: Прилози

1. Уз овај формулар прилажем следеће (навести листу докумената):

- 1.
- 2.

Део 8: Изјава

Давањем ове изјаве потврђујем да ћу спроводити истраживања у складу са релевантним стандардима садржаним у прописима који регулишу етичке аспекте истраживања у Институту за педагошка истраживања.

Поштоваћу истраживачки протокол и начин добијања сагласности од испитаника за учествовање у истраживању у складу са одлуком ове комисије.

Уколико током извођења истраживања буде дошло до измена у истраживачком тиму, до већих измена у нацрту истраживања, начину и временском трајању прикупљања података, као и у начину прибављања сагласности од испитника за учествовање у истраживању, поднећу молбу Комисији за обнављање дозволе или модификацију истраживачког протокола.

Уколико дође до повреде протокола или притужби испитаника, обавестићу Комисију о томе у року од пет радних дана.

Сви подаци прикупљени у оквиру овог истраживања биће чувани у складу са препорукама Комисије и релевантним прописима.

Место и датум: _____

Подносилац захтева: _____
(име и презиме и звање)

(својеручни потпис или дигитални облик својеручног потписа)